

Posodobitev ocene dejanskega javnofinančnega učinka sprejetih enkratnih protikriznih ukrepov

Aktivnosti za zajezitev epidemije virusa COVID-19 bodo skupaj z eksogeno danimi učinki epidemije vplivale na globok upad gospodarske aktivnosti. Za omilitev teh posledic so bili sprejeti obsežni enkratni ukrepi z občutnim vplivom na stanje javnih financ. Pri njihovem sprejemanju in predvsem izvajanju je pomembna transparentnost, ki je ključna za zagotovitev njihove verodostojnosti med domačimi gospodarskimi subjekti kot tudi na finančnih trgih, od katere bosta v veliki meri odvisna razpoložljiv obseg in cena finančnih sredstev. Nenazadnje je transparentnost pomembna tudi za oceno učinkovitosti ukrepov, ko bo epidemija zaključena. Fiskalni svet se je, skladno tudi s priporočili mednarodnih organizacij (OECD, IMF), odločil za tekoče spremljanje javnofinančnih učinkov do sedaj sprejetih enkratnih ukrepov in za redno posodabljanje ocene.

Vlada je ob sprejemanju Koronapaketa 1 in 3 ocenila vrednost enkratnih ukrepov z neposrednim učinkom na javne finance skupaj na okoli 4 mrd EUR (8,8 % BDP napovedanega za letos). V Programu stabilnosti 2020 se je ocena vrednosti Koronapaketa 1 znižala, tako da uradna ocena obeh paketov skupaj znaša okoli 2,8 mrd EUR (6,2 % BDP). Fiskalni svet je ob sprejemanju oba paketa skupaj ocenil na 2,3 mrd EUR (5,1 % BDP). 15. 5. 2020 in 1. 6. 2020 smo objavili prva pregleda dejanskih izdatkov po protikriznih ukrepih, ki ga tokrat posodabljamo s podatki do 5. 7. 2020. Do tega datuma dejanski neposredni učinek ukrepov znaša 1,1 mrd EUR, poleg tega je bilo odobrenih še za 259 mio EUR odloženih oziroma obročnih plačil davčnih obveznosti.

Večina dosedanjega učinka se nanaša na Koronapaket 1, od katerega med ukrepi s pričakovanim večjim javnofinančnim učinkom še niso razpoložljivi le podatki o nadomestilih za čakanje na delo za mesec maj, za bolniška nadomestila, ki jih krije ZZZS ter znesek oproščenih socialnih prispevkov samozaposlenih in drugih upravičenih skupin prebivalstva. Med ukrepi Koronapaketa 3 bo imel po naši oceni večji javnofinančni učinek delno subvencioniranje skrajšanega delovnega časa, za katerega je ZRSZ do začetka julija prejel vloge za 25 tisoč zaposlenih, izplačil pa še ni bilo. Tako je bilo do sedaj iz tega paketa unovčenih za 7,8 mio EUR turističnih bonov in 7,4 mio EUR dodatka za pripadnike Civilne zaščite.

28. 6. 2020 je vlada sprejela Koronapaket 4, s katerim podaljšuje ukrep plačila nadomestila zaposlenim na čakanju še do konca julija, z možnostjo podaljšanja največ za dva meseca. Nadomestilo, ki ga krije država, je od začetka junija sicer nižje kot v času epidemije. Ta ukrep je skupaj z delnim subvencioniranjem skrajšanega delovnega časa skladen s priporočili mednarodnih organizacij, po katerih naj države podporne ukrepe umikajo le postopoma. Ob tem, da bo po razpoložljivih podatkih vrednost dosedanjih ukrepov manjša od prvotnih predvidevanj vlade, omogoča podaljšanje teh ukrepov tudi likvidnostni položaj. Državni proračun se je v prvi polovici leta neto zadolžil v višini 5,3 mrd EUR, stanje na Enotnem zakladniškem računu pa se je od konca lanskega leta do konca junija povišalo za 3,0 mrd EUR na 7,1 mrd EUR.